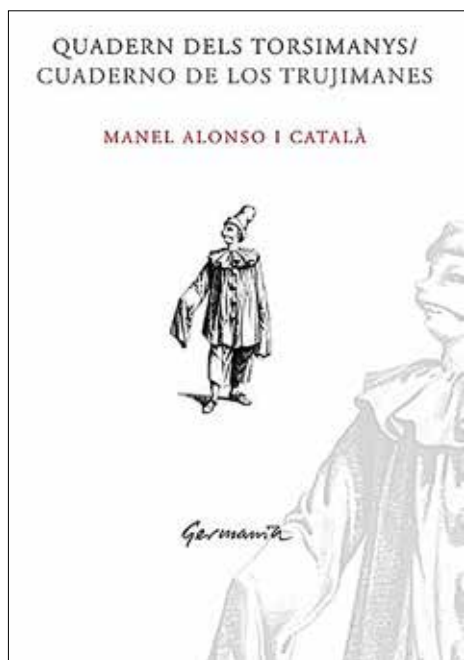

Manel ALONSO, *Quadern dels torsimanys*, Editorial Germania, Alzira, 2012, 118 p.

Té raó Manel Alonso quan assenyalava la boniquesa de la paraula *torsimany* i confronta el terme amb *traductor*. Per ací baix ja ens havíem avesat (més o menys, és clar) al terme, mercè a l'amic Joan Carles Martí que, durant una temporada, si més no, anomenà quelcom com «Taller del torsimany» l'estudi des d'on bastia les traduccions que li arribaven, professionals, diguem-ne, segons em sembla recordar, abans del seu trasllat fora d'Elx, vora el jardinet de Tirant i Carmesina que vam plantar i li vam posar nom amb l'alcalde Manuel Rodríguez i que el seu successor, d'infausta memòria, s'encarregà de remodelar, val a dir de destruir.

Vet ací que ara m'encarreguen de parlar d'un llibre que aplega la bonica paraula al mateix títol i que recull una mostra antològica bilingüe –castellà/català– del poeta i editor, del 1962 i de Puçol, Manel Alonso, una curada edició de l'editorial Germania, d'Alzira. Parlem-ne una mica, doncs, d'aquest

petit recull de poc més de cent pàgines.

De bell antuvi crida l'atenció que s'hagen utilitzat dues tintes en la introducció i en els poemes, negre per a l'original en valencià i magenta per a la versió castellana. Això fa el llibre francament més agradós de llegir, fins i tot quan es passa, com m'agrada fer a mi, d'una llengua a una altra, amb l'enriquiment que aquest moviment comporta. També fa el llibre més bonic de veure i de fullejar. La segona cosa que crida l'atenció és que cada poema haja estat traduït (o reescrit) en castellà per una persona diferent, la qual cosa explica, supose jo, el plural del títol, «torsimanys», tot fent referència a la multitud d'autors que Manel Alonso ha posat a la feina per a enllestir el llibre.

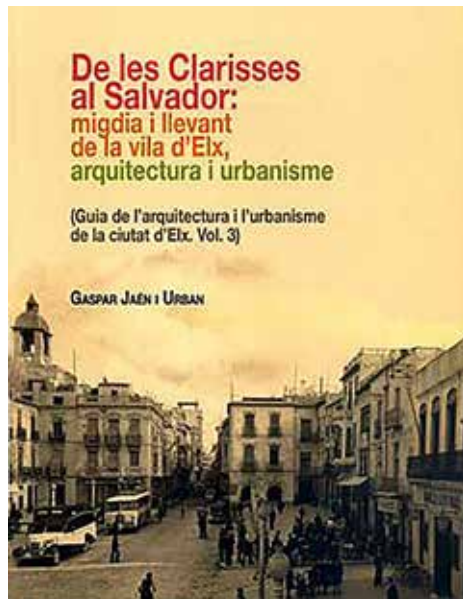
I parlem també de l'autor dels poemes, nascut, com hem dit, a Puçol, a l'Horta Nord de València, el 1962: cinquanta anys fets, doncs, en aquest 2012 que s'acaba. Estem al davant, doncs, d'un poeta madur que no comença a publicar d'hora, ja que el seu primer llibre editat (*Amb els plànols del record*) no surt fins el 1999, i un poeta que tampoc s'ha prodigat massa, ja que tan sols ha donat a la llum sis poemaris. Un poeta madur, dic, que ha sabut contenir l'expressió literària i anar posant en versos el món que li passava pel cap o per davant dels ulls d'una forma mesurada, a més de sincera i intel·ligible.

I ja, si ens referim al *Quadern dels torsimanys*, podem dir que aquesta és la segona antologia de Manel Alonso, que recull poemes que han vist la llum més o menys entre el 2005 i el 2011. Diversos són els temes que es toquen, sempre amb emoció i amb paraula mesurada, en aquests poemes: des de reflexions sobre el quefer poètic o la trobada sexual, fins a estampes de les barbaritats que viu el món avui en dia (en un estil proper al del malaguanyat Manel Garcia i Grau) o dibuixos de paisatges o de zones naturals, camps o serres, més o menys íntegres o malmeses. Diria jo que és un tipus de poesia pròxima als millors textos periodístics compromesos i diria jo també que s'ha donat

sovint en alguns autors recents de l'Horta de València i de Castelló, segons la situació democràtica avançava, envellia i es degradava, potser com una mena de reacció enfront de la buidor que s'estenia per l'espai públic de la vida col·lectiva. Com a mostra del quefer de Manel Alonso, i ja per acabar, jo destacaria el poema «Mig dia d'estiu a la marjal del Moro» que va compartir amb mi el preciós llibre i exposició *Jocs florals a Cavanilles* pensat i dirigit amb mestratge per Martí Domínguez des de la Universitat de València el 2005.

Gaspar JAÉN

Gaspar JAÉN i URBAN, *De les Clarisses al Salvador, migdia i llevant de la Vila d'Elx*, Institut Alacantí de Cultura «Juan Gil-Albert», Alacant, 2012, 358 p.¹

Permeten-me que els comence parlant de cinema, i no tan sols perquè el llibre del qual celebrem la seua publicació continga, dels quatre volums que conformen la *Guia de l'arquitectura i l'urbanisme de la ciutat d'Elx*, els cines més populars que tots recordem. També conté algunes esglésies i un parell de fàbriques de calcer, i el casino i un convent i cases de pisos, fins i tot palaus, i replacetes i places, i la Glorieta i la plaça de Baix, que des de la bonica –i irreal– portada ens indica que, en aquest nou, i alhora vell volum, l'arquitecte i escriptor Gaspar Jaén i Urban ens portarà, partint d'aquella Corredora que s'entreveu al fons, del migdia al llevant de la vila d'Elx, del carrer del Parador de Tadea (ara del Capità Lagier) fins al carrer de Sant Miquel, del Pont

¹ Aquest text, amb la revisió oportuna, pertany a la presentació que es féu de l'obra el 17 de desembre de 2012 a l'antiga sala maçònica de la Calaforra d'Elx.